

Recuperem *La punyalada* d'en Jordi Grau

Text > JORDI DORCA

Il·lustració > LAURA REIXACH

El 29 de desembre de 1989 acabava de fer deu anys. Recordo perfectament haver assistit a la preestrena d'una pel·lícula de la qual s'havia parlat molt durant mesos. Es tractava de *La punyalada*, dirigida per Jordi Grau, una adaptació de la novel·la de Marian Vayreda. L'estrena va tenir lloc al cinema Colón, la sala que hi havia al Firal d'Olot.

La pel·lícula era protagonitzada per Sophie Renoir (Coral), el fill de Roger Vadim i Catherine Deneuve, Christian Vadim (Ibo), Luis Fernando Alvés (Albert), Fernando Guillén (Arbós), Fermí Reixach (Rafel), Jordi Dauder (Damià), Achero Mañas (Arbosset), Josep Vivó (l'avi) i el cartellista Carles Fontserè en el paper de l'esmolet.

A la Garrotxa, l'èxit de públic va ser notable. Entre el 29 de desembre de 1989 i el 3 de gener de 1990 es va anar projectant en exclusiva a diversos cinemes d'Olot. Cinc mil persones van veure la pel·lícula, una xifra que va superar els espectadors del *Batman* de Tim Burton, i d'*Indiana Jones i l'última croada*.

La notorietat es devia, sens dubte, a l'arrelament de la història a la comarca, a la importància de Vayreda com a escriptor i al fet que les localitzacions retrataven com mai ho havia fet el cinema els paratges de l'Alta Garrotxa. En aquest sentit, mossèn Mel (Josep Maria Melció), conegut per la seva tasca com a fotògraf documentalista del patrimoni i dels paisatges de la Garrotxa, va col·laborar en la selecció de localitzacions. El rodatge es va fer en indrets emblemàtics: la vall del Bac, Llongarriu, les gorgues del Llierca, la cova del Bisbe, Sant Andreu de Gitarriu, Hortmoier, el pont del Bisbe i el salt dels Liberals. A més, hi van participar molts extres de la comarca.

L'estrena a Barcelona i a la resta del país va arribar més tard, el 26 de gener. Aquell mateix dia, els diaris parlaven de la mort d'Ava Gardner i de l'estrena d'*El pont de Varsòvia*, de Pere Portabella. La recepció del film de Jordi Grau, però, va ser més aviat discreta.

Darrerament, s'ha produït una certa recuperació de l'obra de Vayreda. L'Editorial Barcino ha publicat una edició nova de *La punyalada* a cura de Margarida Casacuberta, amb notes lingüístiques i un postfaci amb claus de lectura. El 23 de novembre passat, dins la quarta edició del projecte «Un llibre, un destí», tres-cents cinquanta lectors es van reunir a Olot per parlar de la novel·la.

Malgrat això, la pel·lícula ha quedat fora de focus. No es pot veure en cap plataforma i pràcticament ningú la reivindica. El 2014, amb motiu dels vint-i-cinc anys del rodatge, es van organitzar alguns actes a Olot, però des de llavors gairebé no se n'ha fet res més.

La punyalada sempre m'ha semblat un *western* català per reivindicar des del punt de vista filmic. És una pel·lícula emotiva, visualment potent, ben ambientada, amb tensió narrativa i una gran càrrega simbòlica. El tractament del paisatge és magnífic i conserva bé l'essència del text. Llàstima, però, que no s'hi mantingui el parlar dialectal de la Garrotxa. Aquest element hi hauria aportat versemblança i caràcter. Així i tot, crec que cal valorar-la. Em pregunto per què el portal 3Cat no ofereix accés a aquestes obres del cinema català i també em pregunto per què no es reprèn la gran tasca que va fer Àlex Gorina al programa *Sala 33*, en el qual reivindicava el nostre cinema. Em sembla impensable que ens estíem tan poc.